

Utazás a Bzura-menti harctérre.

Orosz-Lengyelország, január végén.

Richard Förster, a *Berliner Tageblatt* egyik harctéri tudósítója a *Bzura* folyóhoz való utazását így írja le:

Metsző, hideg szél zugott végig a sí ságon, amikor tegnap reggel nyitott autón indultam *Lodz*ból, *Strykov*on, *Glovn*on és *Loviczon* keresztül *Sochaczew* vidékére. A gránátoktól sok helyütt felszaggatott uttesten szorgos munka folyik — honvéd-utászok javítják a hidakat itt és falusi lakosok dolgoznak kellő felügyelet alatt másutt. Hogy a *B u a* mentén nem pihennek, azt világosan mutatták azok a nagyszámu lőszer-kocsiszlopok, amelyek vagy üresen mentek visszafelé *St ykov* irányában, vagy megrakottan a harc vonal felé tartottak.

A néhány napi erős fagytól megmerevedett az utak sara és járhatóbbá lett gyalogosok és szekerek számára. Egyebekben a megszokott kép. Lapos, sivár, kietlen vidék. Az utak mentén nincsenek gondozott gyümölcsfák, mint Sziléziában, csak itt-ott láthatók elnyomorodott fűzfák, oly számalmasak, mint maga az egész ország és olyan nyomott kinézésűek, mint azok az emberek, akiknek az a sorsuk, hogy itt tengessék az életüket. Amióta a varjak százai repülnek károgva. Itt egy összelőtt fát aprítanak fel az emberek tüzelőnek, miközben félénken tekintenek körül, vajjon nem látja-e őket valaki e munkájuk közben. Végtelen hadoszlopok mozognak csigalassúsággal az országutakon, mögöttük különböző okokból elmaradozott katonák. A velünk találkozó szekerek, csaknem mind katonai járművek. Csak ritkán találkozunk paraszttal, akik terményeikkel a városba iparkodnak a piacra. Mintha a halál borulna az egész vidékre. A rommá lőtt falvakban sem történik semmi, ami a romok fölé életet varázsolna, avagy legalább eltakarítaná a harc borzalmat keltő nyomait. De érthető is, hogy itt, ahol naponta és éjente még hallatszik az ágyudörej, nem gondolnak most az újjáépítésre. Érhetetlen azonban, miért nem gyűjtik össze és nem válogatják ki későbbi felhasználásra, amit a tűz megkímélt. A paraszt, aki dacolva a veszéllyel, megmaradt a lakóhelyén, szobáját elmenekült szomszédjának az ablakrámaiával fűti. Vajjon mikor mernek a szerencsétlenek, akiket a háboru házatlanná és hazátlanná tett, visszatérni? Csak azon tűnődik az ember, hová lettek és hol vannak mindannyin, a hazátlanok.

Loviczban rövid pihenőt tartottunk és csodálkozással láttuk, mint gondoskodott emberbarátai testi jólétéről a szeretetreméltó had táparancsnok, aki béke idején egy nagyon látogatott tengerparti fürdő élén áll. A *Hindenburg-utca* egyik házában két német zászló leng, a kapun pedig felírás hirdeti, hogy itt a „Tiszti étkezde”. És *Loviczban müncheni sört* mérnek! Ennivalót is kapni mindenfelét, jót és olcsón. A vendéglősnek rövidesen meg kell gazdagodnia, ha ember a talpán. Az összes szobák tele voltak éhezőkkel és szomszédokkal s csaknem irigykedve gondoltam most utólag az azelőtt *Loviczban* töltött szűk napokra.

Autónkkal egyenesen a főparancsnokságra jutni, ahol jelentkezni akartam, még a most megfagyott talajon is lehetetlen. Az utak állapotát egyébként jellemzi, hogy szekérszlopaink a felszántott földeken hajtának keresztül, mert ott gyorsabban jutnak előre, mint magukon az utakon.

KORZÓ-MOZI

Igazgató VAS SÁNDOR.

Telefon 11-85.

Csüörtökön

A vigjátékok szen. á. ója !!

Jobbra én...
balra ő...

Vigjáték 3 felvonásban.

Óriási derűtség,
kacagás az egész
előadáson.

Soha ennyi nevetés
még nem volt.

Valamint az új
kisérő műsor!

Előadások csüörtökön 5, 7 és 9 órakor.

Rendes helyárák!

Falvakon robogtunk keresztül, amelyek teljesen kihaltak látszottak és minél közelebb jutottunk a harctérhez, annál elhagyatottabb volt minden körülöttünk. Egy lélek sem volt az utcákon és nem volt látható füsttöltő kémény, amely arra mutatott volna, hogy az ágyutűztől megkímélt kunyhókban élő emberi lények vannak. K.-ban egy vén anyóka ült egy félig leégett ház küszöbén, mereven maga elé bámulva és egy elmeháborodtnak a benyomását keltve, a piacon árróm gyermek ugrándozott és egy hesseni szerkesztésénél a legkezedtelegesebb eszközökkel utmutatót állított fel. Semmi más élő, sem a közelben, sem a távolban és ez a vigasztalan magány ránehezedett az ember szívére és lelkére. Az ember szinte fellélegzik, ha elhagyta a legszerényebb emberi boldogság ez elhagyatott romjait és megint kiinn van az országúton, ahol nem emlékezteti minden lépés oly közvetlenül a pusztulásra és halálra.

Az orosz tea-hét.

Oroszországban a falvakban és lövészárkokban egyaránt egy álló hétig ünnepelték a karácsonyt. A karácsony és újév közti idő különböző szokásairól a *Times* sok mindenfélét ír. Karácsony éjszakáján éjjelkor az orosz parasztok papírszillagokat erősítenek botjaik végére és énekelve járnak be az utcákat. A hó magasan fekszik az utcákon és a falusi fatetőkön. Most is, amikor Oroszország háboruban áll és elhallatszik az ország belsejébe a csatazaj és halálhüvögés, a végtelen orosz síkságokon béke és nyugalom honol. A fiatalok mind hadba szállottak és a háboru oly messzire van. Karácsony reggelén az asztalok rogyásig vannak megrakva libasülttel, pulykapecsenyével, sonkával, nyálánkságokkal és csokoládéval. A szamoár gőzölög és a falusi banda beállít a házalokhoz, hogy leadjon egy esomó hazafias nótát, főleg pedig a cári himnuszt. A parasztokat megcsókolják, az asszonyoknak boldog ünnepeket kívánnak és kapnak egy-egy darab libasültet és egy pohár teát. Belép a községi csendőr (nem rendőr) is, hangosan elkiáltja magát: „Isten védje meg a cárt!” és szintén iszik egy pohár — teát. Eljön a postamester is, azelőtt az övé volt a falu pálinkamérése, majd megjelenik a pópa és kísérete, azután a pék, a szatócs, mind összecsokolóznak, énekelnek, ordítanak össze-vissza, miközben szakadatlanul isszák — a teát. Azok, akik egy igazi falusi karácsonyt átéltek Oroszországban, nehezen tudják az orosz karácsonyt vutki nélkül elképzelni. A vutki tudniillik eddig minden orosz ünnepeknél óriási szerepet játszott; de az idén csak *tea-karácsony* volt. A lövészárkokban sínesen vutki, csak fagy, fáradtság, elesigázottság, rosszúl gyógyult sebek és tea, tea és mindig csak tea található ott és ez: a lövészárkokban bizonyára jó.

Oroszország számtalan kolostorában és csodatevő helyén az idei karácsonyi héten is ugyanannyi zárandok fordult meg, mint más esztendőben. A régi, vallásos élet a háboru alatt is zavartalanul folytatódik. Kivételt képeznek persze az ország azon vidékei, amelyeken a háboru dúl és a Fekete-tenger melletti *Uj-Athos*, a *Dardanellák* előtti *Athos-hegy*, *Jeruzsálem* és *Betlehem*. A paraszt-zárandokok azon ezrei, akik minden évben elmentek *Betlehembe*, az idén nem jutottak oda. A háboru a vallásos érzés fokozását eredményezte Oroszországban. A katonák a harctéren is megcsókolják a feszületet a papok kezében és minden orosz katoná azzal kezdi a napot, hogy megmossa az arcát, ha ugyan vízhez jut, azután letérdel és elmondja az imádságait. De mikor az idei egész karácsonyi héten hideg és sötét lövészárkokban kellett ülnie és a német ágyuk távoli dörgeését szüntelenül hallgatnia, bele kellett törödni abba, hogy ennek a karácsonynak az ünnepeit a legközelebbi karácsonyig elhagassa.